

Kent Ormanlarının Rekreatif Kullanımı ve Yerel Halkın Farkındalığı: Edirne Kent (İzzet Arseven) Ormanı Örneği

T. Kiper

A.G. Öztürk

Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Tekirdağ

Kent ormanları; kent alanı içinde veya çevresinde yer alan ve insanlara rekreatif olanaklar sunabilen doğal ve yeşil alanlardır. Dolayısıyla da toplumun fizyolojik, psikolojik, ekonomik ve sosyal gelişimine katkıda bulunurlar. Bu kapsamda kentsel orman kaynaklarının planlaması ve yönetimine ilişkin amaç ve stratejilerin belirlenmesi sürecinde, toplumsal katılımın sağlanması önceliklidir. Çünkü halk katılımı, belli bir orman alanına ilişkin “karar verme” süreçlerine, farklı derecelerde etkide bulunur. Bu amaçla çalışmada, Edirne İli Kent Ormanı örnek alanında farkındalık yaratmak, halkın kent ormancılığı ile ilgili olarak bilinç düzeyini arttırmak, kent ormanının kent insanı için önemini ortaya koymak ve yöresel talepleri ve şartları belirlemek amaçlanmıştır. Aynı zamanda bu çalışma ile alanın sunduğu rekreatif olanakların belirlenmesi ve rekreatif olanaklar açısından alanı kullananların beklentileri ortaya konulmuştur.

Bu amaçla çalışmada standart formlar aracılığı ile yerinde anket yöntemi uygulanmıştır. Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar Edirne Kent Ormanının sürdürülebilir gelişimi ve kent insanının rekreatif ihtiyaçlarını saptamaya ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kent ormanı, kent ormancılığı, Swot analizi, Edirne Kent (İzzet Arseven) Ormanı

Urban Forest Recreation and Local People's Awareness About Example of Edirne Urban (İzzet Arseven) Forest

City forests are natural and green areas, which are located within urban settlements and can provide recreational facilities for people. The forests make an impact on the community's physiological, psychological, economic and social development. In this context, urban planning and management of forest resources are used to determine objectives and strategies in the process, ensuring social inclusion is a priority.

When they are deciding about forest solutions the public's decisions will make a big difference. Because of that the work has been carried out in example of Edirne urban forest will make differences, the public will have some knowledge and that will make some differences visible to the public, and public needs and conditions are recognized. At the same time this work will show recreations and what they expect from the recreation will be proved.

With this purpose the research come to a standard form and a research survey took place. The answers that were found at the end of the research are being continued to improve the urban forest and provide the urban people their recreational needs.

Key words: Urban forest, Urban forestry, Swot analyzes, Edirne Urban (İzzet Arseven) Forest.

Giriş

Kent ormancılığı, kent içi ve yakın çevresinde doğal olarak bulunan veya yapay olarak tesis edilmiş ağaç, ağaç grupları ve orman alanlarının, kamu yararına uygun olarak planlama, tasarım, tesis, koruma ve yönetim işlemlerini gerçekleştiren özel bir ormancılık disiplini. Bu tanım içinde, kent içi açık-yeşil alanlarda yer alan ağaç ve ağaç toplulukları, kent korulukları, kent ormanları ve değişik amaçlarla tesis edilen yeşil kuşak ağaçlandırmaları yer alabilmektedir. Daha geniş kapsamda, kentin yönetsel havzası, yaban hayatı, açık hava rekreasyon olanakları, peyzaj tasarımı, yerel atıkların yeniden işlenmesi genel olarak ağaç bakımı, gelecekte odun gibi hammadde üretimini içeren kentin çok amaçlı yönetim sistemini de kapsayabilmektedir (Grey and Deneke, 1986; Harris, Clark and Matheny, 1999; Ayaşlıgil, 2007).

Kent ormanı ise, kent içi ve yakın çevresinde doğal olarak bulunan veya yapay olarak tesis edilmiş, kentsel yapıya estetik ve işlevsel katkılar sağlayan, kent insanına rekreatif olanaklar sunabilen ve kısa mesafede ulaşım imkânı bulunan alanlardır (Ayaşlıgil, 2007). Dolayısıyla kent ormanları, estetik ve fonksiyonel etkileri ile hem kentle bütünleşen bir yeşil doku, hem bölgesel orman varlığının bir parçası, hem de kırsal peyzajın tamamlayıcı bir öğesidirler. Bu kapsamda kent ormanlarının amacı, kent peyzajını görsel ve işlevsel açıdan iyileştirerek, kentlerde yaşayan insanlara dinlenme, sağlık ve sporu kapsayan rekreasyon olanakları sunmak ve her yaş ve kültürdeki insana orman, doğa sevgisini aşlamaktır (Serin, 2004; Öner ve Ark., 2007).

Kent ormancılığına yönelik yapılan uygulamalar incelendiğinde ise; Türkiye’de Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından ormanların sosyal işlevlerini arttırmak için

kent ormanları projesi başlatılarak, her ilde bir kent ormanı kurulması hedeflenmiştir. Bu kapsamda da 2003-2008 yılları arasında 63 kent ormanı kurulmuştur (Anonim, 2007; Anonim, 2008a). Ancak Türkiye ‘de orman içi dinlenme yerleri toplam orman alanının %

0,045 ini oluştururken, İngiltere’de ormanların neredeyse %50 si, Almanya’nın %2’si, İsveç de ise ormanlık alanın % 1’i rekreasyon için ayrılmıştır. Öyle ki; İsveç’de, ülkenin genelde ormanlık olmasına rağmen toplam 430.000 ha’lık kent ormanı tesis etmiştir. Bunun 71.000 ha’ı 45 şehrin sakinleri için oluşturulan rekreasyonel amaçlı ormanlardır. Tüm odun hammaddesini dışarıdan ithal eden Hong Kong ise, sınırlı arazisine rağmen 40 bin hektarlık 21 kent parkını bu amaçla kurmuştur (Konukçu, 2001).

Avrupa’da yaygın olarak görülen kent ormancılığının temel yaklaşımlarından birisi de kent insanını ağaç, orman ve doğa konusunda sürekli olarak bilgilendirmek ve bilinçlendirmektir. Öyle ki Dirik ve Ata (2004)’e göre; kent ağaçları ve kent ormanları kolay kavranabilir özellikleri ile doğa ve çevre eğitimi için hem ana çerçeve, hem de en uygun bir başlangıç konusudur. Dolayısıyla da sürdürülebilir kent ormancılığı çalışmaları için katılımcı bir yaklaşım anlayışı izlenmelidir. Çakçı ve Çelem (2004)’e göre de; kentte yaşayan bireyler ve kent ormancılığı uygulamaları arasındaki ilişkinin (kullanımları nasıl değerlendiriyorlar, nasıl kullanıyorlar ya da nasıl kullanmak istiyorlar) irdelenmesi ve bireylerin planlamadan, uygulamaya ve yönetim sürecine kadar tüm süreçlerde rol almaları gerekmektedir.

Bu kapsamda araştırmada halkı kent ormancılığı konusunda bilinçlendirmek, duyarlılığını arttırmak ve Edirne Kent Ormanı örneğinde alanın rekreasyonel kullanımını ortaya koyarak, halkın talep ve beklentilerini saptamak amaçlanmıştır.

Materyal ve Yöntem

Materyal

Bu çalışmada; özellikle bireylerin, kentsel orman kaynaklarının planlaması ve yönetimine ilişkin amaç ve stratejilerin belirlenmesi sürecinde, rekreasyonel aktivitelere yönelik algılarının etkili olacağı öngörüsünden yola çıkılmıştır. Bu kapsamda; farklı yaş, cinsiyet ve sosyal gruba ait kentlilerin Edirne Kent Ormanı’nı

kullanımlarına ilişkin rekreasyonel beklentilerine yönelik farkındalıkları ve görüşleri araştırılmıştır.

Çalışmanın ana materyalini Edirne Kent (İzzet Arseven) Ormanı oluşturmaktadır.

Edirne Kent (İzzet Arseven) Ormanı kentin yeşil alan sistemini oluşturan önemli

bir öğedir. Etli ve Şişman (2004)'e göre; orman alanının büyüklüğü 29,6 ha'dır. Kent ormanı Edirne-Karaağaç karayolu üzerinde ve Meriç Irmağı kıyısında olup 41° 39' 39" koordinatlarında yer almaktadır (Şekil 1). Araştırma alanının kent merkezine uzaklığı ise yaklaşık 2 km'dir.

Şekil 1. Araştırma alanının coğrafi konumu

Figure 1. Geographical position of the research area

Çamur (2000)'ün araştırma alanının doğal bitki dokusuna ilişkin olarak yapmış olduğu çalışmada; alanda daha çok Ak söğüt (*Salix alba*), Saplı Meyveli Karaağaç (*Ulmus laevis* Pall.), Ova Karaağacı (*Ulmus minor* Miller), Dişbudak yapraklı Akçaağaç (*Acer negundo* L.), Erguvan (*Cercis siliquastrum*), Titrek Kavak (*Populus tremula*) gibi türler yer almaktadır. Alanda ayrıca;

yabani Erik (*Prunus spinosa* L.), Armut (*Pyrus eleagnifolia* Pall.), Muşmula (*Mespilus germanica* L.) gibi meyve ağaçları da mevcuttur (Etli ve Şişman 2004).

Alan genel olarak; piknik, gezinti, oturma, manzara seyri gibi pasif rekreasyonel faaliyetler açısından yoğun bir kullanıma sahiptir (Şekil 2).

Şekil 2. Araştırma alanına ilişkin görüntüler
Figure 2. Images of the research area

Rekreasyonel faaliyetlere yönelik olarak da alanın farklı yerlerinde konumlanmış; çocuk oyun grupları, banklar, piknik masaları, çeşmeler, işaret levhaları, çöp kutuları gibi peyzaj elemanları yer almaktadır.

Yöntem

Çalışma; Swot analizi, anket, gözlem ve konu ile ilgili literatürlere dayalı olarak yapılan araştırmalarla şekillenmiştir. Elde edilen bilgi ve bulgular doğrultusunda

analizler yapılarak, görüş ve önerilerde bulunulmuştur.

SWOT analizi araştırma alanının doğal ve kültürel peyzaj değerlerine ilişkin

rekreasyon olanaklarını saptamaya yönelik olarak yapılmıştır. Anket çalışmasında örneklem büyüklüğünün saptanmasında Özdamar (2003)'den yararlanılarak aşağıdaki formül uygulanmıştır. Buna göre anket çalışması Mayıs 2010 tarihinde hafta içi ve hafta sonu olmak üzere toplam 120 kişi ile tamamen tesadüfi bir yöntemle yürütülmüştür.

$$n = \frac{N \cdot \sigma^2 \cdot Z_{\alpha}^2}{(N-1) \cdot d^2}$$

N: Evren büyüklüğü sayısı (119298 (Anonim 2005)),

α = Evren standart sapması (0.05), Z_{α} : 1.96

d= Örneklem hatası (0,1)

n: Örneklem büyüklüğü (119)

Elde edilen sonuçlar; ankete katılan bireylerin sosyo-demografik yapısına ilişkin bulgular, kent ormanı kavramına ilişkin algılar ve Araştırma alanına ilişkin algılar olmak üzere üç ana başlık altında ve toplam 14 soru çerçevesinde incelenmiştir.

Elde edilen veriler Microsoft Excel ve SPSS 13 paket programları ile değerlendirilmiştir.

Güçlü Yanlar ve Fırsatlar

Kent merkezine (2 km) erişilebilir konumdadır.

Edirne kent kimliğini oluşturmada ve kente imaj kazandırmada önemli katkısı vardır.

Alan sahip olduğu potansiyel, kültürel ve estetik değerleri ile çeşitli rekreasyonel etkinliklere olanak sağlamaktadır.

Ekolojik ve görsel yönden önemli katkı sağlayabilecek su varlığına (Meriç Nehri) sahiptir.

Bulgular ve Tartışma

Araştırmada öncelikle çalışma alanının mevcut durumunu ortaya koymak açısından SWOT analizi yapılmıştır. Buna göre SWOT analizi sonuçları aşağıdaki gibidir.

Yaban hayatı ve bitki çeşitliliği gibi doğal peyzaj değerleri bakımından zengindir.

Yerel halk kent ormancılığı konusuna sıcak bakmaktadır.

Alan, yakın çevredeki tarihi doku ile bütünlük oluşturabilecek şekilde geliştirilebilecek niteliktedir.

Zayıf Yanlar ve Tehditler

1. Korumada yetersizlikler görülmektedir.
2. İşlevsel planlar henüz yapılmamıştır.

3. Eğitimli eleman eksikliği vardır.
4. Yerel halk ile yerel yönetim arasında organizasyon eksikliği vardır.
5. Bölgesel kamu kuruluşlarının yetersiz desteği görülmektedir.
6. Fiziksel çevrenin tahribatı söz konusudur.
7. Kent ormanlarının yasal bir tanımının ve korunmasının olamaması

Konijnendik (2003)'e göre; bir alanın kent ormanı olabilmesinde; kent bütününe açık, merkeze uzaklığı 50 km ya da daha az olması, alansal büyüklüğünün en az 10 ha olması, alanda deniz, göl, gölet gibi su varlığının bulunması ve ilgi çekici manzara

noktalarının varlığı gibi özellikler etkendir. Bütün bu özellikler açısından Edirne Kent Ormanı güçlü bir özelliğe sahiptir.

Ayrıca Edirne İlinde ormanlık alanların yüzölçüme oranı %16,85 iken, merkez ilçede bu oran % 0,26'ya gerilemiştir (Anonim 2008b). Bu oran düşünüldüğünde Edirne Kent Ormanı'nın merkez ilçe için önemli bir konuma sahip olduğu da görülmektedir.

Anket Çalışmasından Elde Edilen Bulgular

Sosyo-demografik yapıya ilişkin bulgular

Ankete katılan bireylerin sosyokültürel özelliklerine ilişkin bilgiler Çizelge 1. de verilmiştir.

Ankete katılan 120 kişinin % 67'si erkek, % 33'ü bayan olup, bu bireylerin %57'si evli, % 43'ü ise bekârdır. Yaş grupları açısından dağılıma bakıldığında alanı kullanan yaş grubunu ağırlıklı olarak 26-45 yaş aralığı oluşturmuştur. Eğitim durumuna bakıldığında ise Lise düzeyi % 55 ile ilk sırayı almaktadır (Çizelge 1).

Çizelge 1. Katılımcıların sosyo-kültürel özellikleri

Table 1. The socio-cultural features of the participants

Ankete Katılanların Sosyo-kültürel Özellikleri (Socio-cultural Feature of Participants)		Yüzde Percent (%)	Ankete Katılanların Sosyo-kültürel Özellikleri (Socio-cultural Feature of Participants)	Yüzde Percent (%)	
Yaş grupları (Age groups)	18-25	22	Gelir durumu (Income situation)	1000 TL ve altı	42
	26-45	45		1001 TL ve üzeri	58
	46+	33			
Eğitim Durumu (Educational Situation)	İlköğretim (Primary School)	22	Sosyal güvenlik (Social security)	SSK- Emekli sandığı	55
	Lise (High School)	55		Bağkur	12
	Üniversite ve üstü (University and its above)	33		Diğer	33

Kent ormanı kavramına ilişkin algılar

Ankete katılan bireylerin %47'si kent ormanını; 'Kent içi ve yakın çevresinde doğal olarak bulunan veya yapay olarak tesis edilmiş ağaç ve ağaççıklardan oluşan

alanlardır' ve "Kent insanına dinlenme- eğlenme olanakları sunabilen ve kısa mesafede ulaşılabilen alanlardır" diye tanımlarken, %44 'ü ise "Kentsel yapıya estetik ve işlevsel katkılar sağlayan alanlardır" şeklinde tanımlamışlardır (Çizelge 2).

Çizelge 2. Ankete katılan bireylerin kent ormanı algısına ilişkin dağılım

Table 2. Dispersal of questionnaire participant about city forest perception

İfadeler (Declaration)	Kesinlikle katılıyorum (Certainly agreed) %	Katılıyorum (Agreed) %	Fikrim Yo (No idea) %	Kesinlikle katılmıyorum (Certainly disagreed) %	Katılmıyorum (Disagreed) %
Kent içi ve yakın çevresinde doğal olarak bulunan veya yapay olarak tesis edilmiş ağaç ve ağaççıklardan oluşan alanlardır (A place where existed city and near natural area or built artificially by trees).	47	43	4	-	6
Kent insanına dinlenme- eğlenme olanakları sunabilen ve kısa mesafede ulaşılabilen alanlardır (A place offers relaxation – entertainment opportunities and can be reached short distance).	47	49	-	-	4
Kentsel yapıya estetik ve işlevsel katkılar sağlayan alanlardır (A place contributes functional and aesthetics to urban pattern).	44	41	11	1	3
Orman ağaçlarının üretiminin yapıldığı alanlardır (A place produced forest trees).	3	14	22	25	36
Sanayiye hammadde olması amacıyla hızlı gelişen türlerle ağaçlandırılmış alanlardır (A place planted by growing fast trees for raw material for industry).	2	3	15	32	48

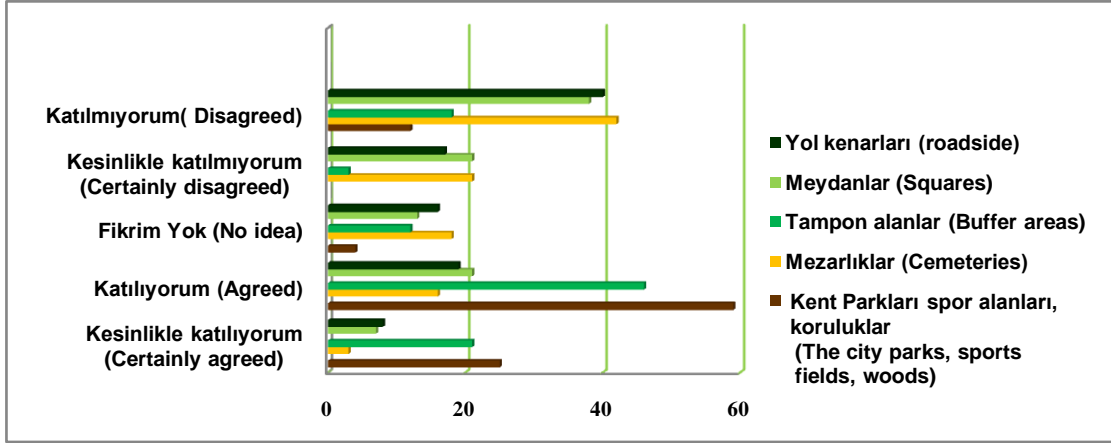
Bireylerin %82,4'ü kent ormanlarının faydaları hakkında bilgi sahibiyken, %8,9'unun kent ormanı faydaları hakkında bilgi sahibi olmadığını ve %9,3'ü de bu konu hakkında bir fikrinin olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcılara, kent ormancılığının çevresel açıdan sağladığı faydalara ilişkin

görüşleri sorulduğunda da; %69'u kent ormanlarının, hava kalitesini arttırdığını ve temiz hava sağladığını, % 61' i ise görsel açıdan manzara etkisi yarattığını ifade etmişlerdir (Çizelge 3).

Çizelge 3. Kent ormancılığının çevresel açıdan sağladığı faydalara ilişkin dağılım

Table 3. Dispersal of benefits about enviromental side for city forestry

İfadeler Declarations	Kesinlikle katılıyorum (Certainly agreed) %	Katılıyorum (Agreed) %	Fikrim yok (No idea) %	Kesinlikle katılmıyorum (Certainly disagreed) %	Katılmıyorum (Disagreed) %
Hava kalitesini arttırmalar ve temiz hava sağlarlar (It rises air quality and supplies fresh air).	69	29			2
İklimsel açıdan rüzgârı kontrol ederler ve hava sıcaklığını dengelerler (It controles wind about climate and balances air temperature).	40	39	14	1	6
Yaban hayatı için yaşama ortamı yaratırlar (It supplies life area for wild life).	24	32	24	6	14
Gürültü düzeyini düşürürler (It reduces noise level).	23	47	17	1	12
Görsel açıdan manzara etkisi yaratırlar (It offers landscape about visual perspective) .	61	38			1
Doğa ve çevre sevgisi konularında bilinçlenmeyi sağlarlar (It becomes conscious about nature and environment affection).	47	44	3	1	5
Halkın sosyal ilişkilerini ve psikolojisini güçlendirirler (It strengthens social relationship and psychology).	42	42	7	2	7

Şekil 3. Kent ormanı olarak değerlendirilmeye alınabilecek alanlara ilişkin dağılım

Figure 3. Dispersal of considered areas as a city forest

Ankete katılan bireylerin %59 'u kent parkları, spor alanları ve korulukları, %46'sı ise tampon alanları (nehir, dere ve göllerin kenarındaki ve taşkın drenaj alanlarını içeren alanlar) kent ormanı olarak değerlendirilmeye alınabilecek alanlar olarak tercih etmişlerdir (Şekil 3).

Genel olarak kent ormanı kavramına ilişkin algıların dağılımına bakıldığında, bireylerin büyük bir bölümünün kent ormanı ve sağladığı katkılar hakkında bilgi sahibi oldukları görülmüştür.

Araştırma alanına ilişkin algılara yönelik dağılım

Ankete katılan bireylere Edirne Kent Ormanını ziyaret etme sıklıkları sorulduğunda en yüksek oranı % 31 ile yılda 1-2 kez almıştır. Bununla birlikte ankete katılan bireylerin çalışma alanını tercih etme önceliklerine ilişkin dağılım araştırılmıştır (Çizelge 4). Çizelge 4'e göre; ankete katılan bireylerin % 30'u Edirne Kent Ormanını öncelikle piknik yapmak amacıyla ziyaret ederken, % 24 'lük bir dilim ise fiziksel ve psikolojik açıdan rahatlamak amacıyla tercih etmişlerdir. Burada orman ve ağaçların insan üzerinde ruhsal ve bedensel açıdan bıraktığı etkiler; dinlendirici, rahatlatıcı ve huzur verici olarak bu durumu desteklemektedir.

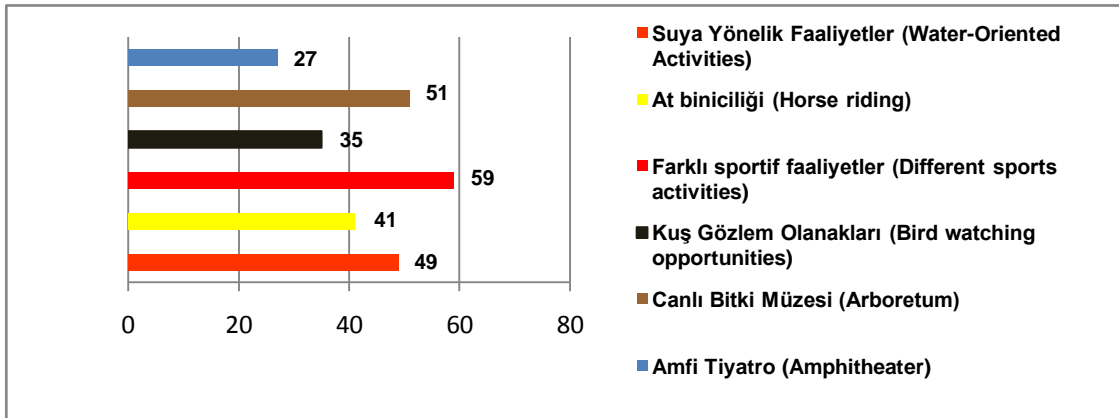
Çizelge 4. Ankete katılan bireylerin araştırma alanını tercih etme önceliklerine ilişkin dağılım

Table 4. Dispersal of questionnaire participants why they choose the research area priority

Araştırma alanını tercih etme nedenleri (The reasons why research area chosen)	Tercih öncelikleri (Choose priorities)					
	1	2	3	4	5	6
	Yüzde Percent (%)					
Piknik (Picnic)	30	11	11	16	-	2
Sportif faaliyetler (Sport activities)	7	8	6	9	11	8
Fiziksel ve psikolojik açıdan rahatlamak (Physical and psychological relaxation)	24	23	15	8	1	-
Temiz hava (Fresh air)	20	17	17	5	5	2
Gidilecek başka bir yer olmaması (There is not any place to go)	7	2	4	1	4	28

Ankete katılan bireylerin Edirne Kent Ormanı'na yönelik rekreasyonel taleplerine ilişkin dağılıma bakıldığında ise ilk sırayı % 59 ile farklı sportif faaliyetler alırken, onu % 51 ile canlı bitki müzesi takip etmiştir (Şekil

4). Tercih edilen aktivite dağılımı incelendiğinde bireylerin alanda daha çok aktif ve eğitici rekreasyonel faaliyetleri görmek istedikleri görülmüştür.

Şekil 4. Bireylerin Edirne Kent Ormanı'na yönelik rekreasyonel talepleri

Figure 4. Recreational demands of the individual to Edirne City Forest

Ankete katılan bireylerin araştırma alanına ilişkin olarak rekreasyonel faaliyetlerini kısıtlayıcı etmenlerin öncelik sırasına göre dağılımı da Çizelge 5’de verilmiştir. Buna göre ankete katılanlar için,

rekreasyonel faaliyetlerini kısıtlayıcı faktörler olarak, ilk sıradaki önceliği güvenlik (% 33) alırken, ikinci sıradaki önceliği ise çevre kirliliği (% 18) almıştır.

Çizelge 5. Bireylerin araştırma alanına ilişkin olarak rekreasyonel faaliyetlerini kısıtlayıcı etmenlerin öncelik sırasına göre dağılımı

Table 5. Dispersal of limited factors order of priority for recreational activities in research area

Kısıtlayıcılar (Limitings)	Tercih öncelikleri (Choise priorities)					
	1	2	3	4	5	6
	%	%	%	%	%	%
Güvenlik (Security)	33	23	5	14	8	5
Çevre Kirliliği (Environmental polution)	9	18	21	14	4	10
Yeme-içme olanaklarının kısıtlı oluşu (Limited place to eat and drink)	6	5	12	18	12	8
Tuvaletlerin yetersiz olması (Exiguous toilets)	7	8	6	8	13	9
Donatı elemanlarının (bank, çöp kutusu, bilgilendirme levhası vb.) yetersiz oluşu (Exiguous furnitures (dust bin, signboards etc.))	12	8	17	7	20	23

Sonuç

Kent ormanları, doğal peyzaj değerleri açısından kentin açık kentin açık yeşil alan sistemini oluşturan önemli birer kaynaktırlar. Özellikle Etli ve Şişman (2004)’nın da bahsettikleri gibi Edirne Kent Ormanı; kişi başına yaklaşık 3,4 m² açık-yeşil alan düşen Edirne kenti için önemli bir rekreasyonel potansiyele sahip olup (Öyle ki 02.09.1999 tarihli “3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tıp İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile de kişi başına aktif yeşil alan miktarı büyükşehir

belediyeleri haricinde belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde 10 m² olarak belirlenmiştir (Anonim 1985)), kent insanına psikolojik, sosyal ve kültürel pek çok katkı sağlamaktadır.

Dolayısıyla Edirne Kent Ormanı, kent halkının sağlık, dinlenme ve rekreasyonel ihtiyacını karşılayan, kullanım bakımından çeşitlilik arz eden, doğaya saygılı bir rekreasyon merkezi konumundadırlar. Böylelikle de koruma ve kontrollü kullanımla da, doğayla kopan kent insanını

bütünleştirmede önemli yararlar sağlayacak bir alandır.

Ancak Edirne Kent Ormanı'nın mevcut kullanımını açısından bakıldığında; doğal peyzaj değerleri açısından yüksek olmasına rağmen rekreasyonel faaliyetler açısından sınırlı bir değere sahiptir. Kullanıcıların % 31'inin Edirne Kent ormanını yılda 1-2 kez ziyaret etmeleri de bunu göstermektedir. Oysa ki alan, özel araçların dışında toplu ulaşım araçları (dolmuş, tren, fayton) ile de rahatlıkla erişilebilir ve halkın, boş zamanlarında vakit geçirebilecekleri, orman atmosferinde yürüyüp, çeşitli ağaç ve hayvanları tanıyabilecekleri, spor yapabilecekleri, su ile bütünleşen manzaralar görebilecekleri bir konumda yer almaktadır. Bu kapsamda alan ziyaretçilerin aktif olarak rekreatif faaliyetlerde bulunabilmelerine imkân tanınmalıdır. Kullanıcıların % 59'unun da alanda sportif aktivitelere yer verilmesini istemesi de bunun göstergesidir.

Aynı zamanda Edirne Kent Ormanı topluma orman bilinci ve kültürü de kazandıran bir mekân olarak; bilimsel ve eğitici roller (floristik çeşitlilik, yaban hayatını barındırma vb.) de üstlenmektedir. Ancak bu rollerini de ön plana çıkaracak düzenlemelere gidilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda bitkilerin ve hayvanların tanıtımına ilişkin çeşitli gösteriler düzenlenmesi ve koleksiyon bahçesinin oluşturulması gibi faaliyetler alanı daha çekici hale getirebilecektir. Kullanıcıların beklentileri de bu yönde olmuştur.

Ayrıca alan Edirne tarihi kent kimliği ile bütünleşecek bir konumdadır. Bu anlamda tarihi bütünlüğün doğal değerlerle birleştirilmesi anlamında önem taşımaktadır. Öyle ki Trakya Çevre Düzen Planına göre de; kültürel ve doğal peyzaj değerleri açısından üstün özelliklere sahip Edirne kentinin markalaştırılarak, ziyaretçiler için bir çekim noktası haline getirilmesi amaçlanmıştır (Anonim 2009). Bu amaçla bölgeyi tanıtıcı yöresel şenlik ve festivaller düzenlenmesi, aynı zamanda bölgenin kültürünü yansıtan el sanatlarını (sabunculuk, süpürge vb.) simgeleyen eserlerin ve yerel ürünlerin

sergilenmesi, satışının yapılması gibi aktivitelere yer verilmesi alanı daha da cazip hale getirecek, rekreasyonel kullanım potansiyelini arttıracaktır. Böylece alanın kullanımına yönelik taleplerin de tüm mevsimlere yayılması olanaklı hale gelecektir.

Alanda kullanılan donatı elemanları ve malzemelerin kullanımında da çevre ile uyumsuzluklar göze çarpmaktadır. Burada donatı elemanlarının kullanımında tamamen doğal ve yerel dokuya uygunluk ön planda tutulmalıdır.

Ayrıca doğal elemanlar kadar alanın güvenli ve düzenli bakımının yapılması kullanıcıların görmeyi arzuladıkları en önemli unsurdur.

Sonuç olarak kent ormanları ekolojik, kültürel ve doğal yaklaşım doğrultusunda planlandıkları sürece, kent sakinlerinin rekreasyonel gereksinimlerini karşılamada etkili ve yeterli birer kaynaqtırlar.

Kaynaklar

- Anonim, 1985. 3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tıp İmar Yönetmeliği. Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 02.11.1985 -18916.
- Anonim, 2005. 2000 Genel Nüfus Sayımı: Göç İstatistikleri, TÜİK Yay. No: 2976, Ankara.
- Anonim, 2007. Stratejik Plan Çalıştay. Çevre ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü, s.9, Ankara.
- Anonim, 2008a. İklim Değişikliği ve Yapılan Çalışmalar 2008. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, 101.
- Anonim, 2008b. Edirne Çevre Durum Raporu, 2008. T.C. Edirne Valiliği İl Çevre ve Orman Müdürlüğü, s.220.
- Anonim, 2009. Trakya Çevre Düzen Plan Raporu, 1/100.000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi, Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı. TC. Çevre ve Orman Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı, Trakap, İstanbul Metropolitan Planlama ve Kentsel Tasarım Merkezi, s. 490.

- Ayaşlıgil, T., 2007. Kent Ormanlarının Rekreatif Amaçlı Kullanımı ve İstanbul İli Örneğinde İrdelenmesi. YÜ Mim. Fak. E-Dergisi. 2(4): 213-236.
- Çakıcı, I. ve , H., Çelem 2004. Gelişmekte olan Ülkelerde Yaşam Kalitesinin Arttırılmasında Çok Amaçlı Kent Ormancılığı Uygulamaları. 1. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi (9-11 Nisan 2004), TÜBİTAK, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Dirik, H. ve C. Ata, 2004. Kent Ormancılığının Kapsamı, Yararları, Planlaması ve Teknik Esasları. I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi, 9-11 Nisan 2004, Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği, Türkiye Ormancılar Derneği, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, 63-78, Ankara.
- Etili, B. ve E., Şişman, 2004. Edirne Söğütlük Ormanı Rekreatif Potansiyeli ve Kullanım Olanaklarının Geliştirilmesi Üzerinde Bir Araştırma. I. Ulusal Kent Ormancılığı Kongresi, 9-11 Nisan 2004, Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği, Türkiye Ormancılar Derneği, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, 157-169, Ankara.
- Grey, W.G and J.F.Deneke , 1986. Urban Forestry. John Willey and Sons, Newyork.
- Harris, R.W., J.R. Clark, and N.P., Matheny, 1999. Arboriculture. Integrated Management of Landscape Trees, Shrubs and Vines. Prentice Hall. Upper Saddle River, New Jersey 07558, p:7-15.
- Konijnendick, C., 2003. A decade of Urban Forestry in Europe, Forest Policy and Economics, Elsevier Science.
- Konukçu, M., 2001. Anayasa, Kalkınma Planları, Hükümet Programları ve Yıllık Programlarda Ormancılık, Ormanlar ve Ormancılığımız Faydaları, İstatistiki Gerçekler. Genişletilmiş İkinci Baskı. Yayın no. DPT: 2630.
- Öner, N., Ayan, S., A. Sivacıoğlu, ve B., İmal, 2007. Kent Ormancılığı ve Kent Ormanının Çevresel Etkileri. Kastamonu Ün. Orman Fakültesi Derg. 7(2): 190-203.
- Özdamar, K., 2003. Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Serin,N., 2004. Kent Ormancılığı Kavramı ve Isparta Kent İçi Ölçeğinde İrdelenmesi. Süleyman Demirel Ün. Orman Fakültesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

